

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
- SECȚIILE UNITE -

DECIZIA Nr. XXIII
din 12 decembrie 2005

Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 233 din 15/03/2006

Dosar nr. 31/2005

Sub președinția domnului profesor univ. dr. Nicolae Popa, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, s-a întrunit pentru a examina recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la aplicabilitatea dispozițiilor art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, introdus prin Ordonanța Guvernului nr. 83/2000, referitoare la acordarea primei pentru concediul de odihnă.

Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea cerințelor art. 34 din Legea nr. 304/2004, republicată, fiind prezenți 87 de judecători din totalul de 108 judecători în funcție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Florența Baltă.

Reprezentanta procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, cerând să fie admis în sensul de a se stabili că dispozițiile art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 nu au fost aplicabile în nici o perioadă, astfel că magistraților și personalului auxiliar de specialitate nu li se poate acorda prima de concediu reglementată prin aceste dispoziții.

SECȚIILE UNITE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

În aplicarea dispozițiilor art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, introdus în această lege prin art. I pct. 38 din Ordonanța Guvernului nr. 83/2000, instanțele judecătorești nu au un punct de vedere unitar, pronunțându-se în mod diferit.

Astfel, unele instanțe au respins cererile privind plata primelor de concediu, considerând că, deși prin art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, astfel cum a fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 83/2000, s-a stabilit că magistrații și celelalte categorii de personal salarizate în baza acestei legi au dreptul pe perioada concediului de odihnă, pe lângă indemnizația de concediu, la o primă egală cu indemnizația brută sau, după caz, salariul de bază brut din luna anterioară plecării în concediu, acest drept a fost suspendat, succesiv, mai întâi prin art. 3 alin. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2001 și apoi prin art. 12 alin. (4) din Legea nr. 743/2001, pentru ca prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002 privind salarizarea și alte drepturi ale magistraților, intrată în vigoare la data de 1 ianuarie 2003, să nu se mai prevadă dreptul la prima de concediu.

În motivarea acestui punct de vedere s-a arătat că, din moment ce dreptul la prima de concediu a fost suspendat prin acte normative succesive, iar prin dispozițiile ce au reglementat ulterior salarizarea și alte drepturi ale magistraților, personalului de specialitate juridică asimilat și ale personalului auxiliar nu s-a mai prevăzut dreptul la prima de concediu, instanțele judecătorești nu erau îndreptățite să acorde dreptul respectiv prin hotărârile pe care le-au pronunțat.

S-a subliniat că, în lipsa unei prevederi legale care să fi fost aplicabilă magistraților și personalului auxiliar de specialitate de la instanțele judecătorești și parchete, acestora nu li se pot acorda sume de bani cu titlu de primă de concediu decât cu nesocotirea voinței legiuitorului, ceea ce constituie o încălcare a principiului separației puterilor în stat instituit prin art. 1 alin. (4) din Constituție.

Alte instanțe, dimpotrivă, au admis cererile, dispunând să fie plătite magistraților reclamanți sumele de bani reprezentând contravaloarea primelor de concediu pentru anii 2001-2004.

S-a motivat că, deși exercițiul dreptului de a încasa prima de concediu, prevăzută în art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, a fost suspendat pe perioada 2001-2004 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2001 și legile succesive privind bugetul de stat, această suspendare nu echivalează cu stingerea dreptului, ci are ca efect numai imposibilitatea realizării acestuia în intervalul de timp pentru care a fost suspendat exercițiul său.

S-a mai învederat că, din moment ce dispozițiile legale prin care s-a suspendat acordarea primei de concediu, având caracter temporar, nu mai erau în vigoare la data soluționării cererilor, astfel că nu puteau să mai formeze obiectul controlului de neconstituționalitate, cu toate că aveau conținut contrar prevederilor art. 41 și 53 din Constituție, iar în aplicarea principiului instituit prin art. 3 din Codul civil judecătoriau au posibilitatea să extindă interpretarea legii și la situații pe care aceasta nu le mai reglementează, se impune să se considere că suspendarea dreptului la prima de concediu nu se poate transforma într-o măsură cu caracter permanent, pentru că aceasta ar însemna însăși înlăturarea acestui drept.

În fine, alte instanțe au admis cererile în sensul obligării Ministerului Justiției și, respectiv, Ministerului Public la plata primei de concediu numai pentru anii 2001-2002, cu motivarea că actul normativ cu putere de lege nu poate produce efecte decât pentru perioada în care este în vigoare.

Or, prin considerentele hotărârilor pronunțate de aceste instanțe s-a relevat că art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, în care era reglementată prima de concediu, a fost abrogat prin art. 50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2003, încât dreptul respectiv, existând numai până la această dată, nu poate fi pretins și pentru perioada ulterioară.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și au aplicat corect dispozițiile legii.

Într-adevăr, în art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, introdus prin art. I pct. 38 din Ordonanța Guvernului nr. 83/2000, s-a prevăzut că "magistrații și celelalte categorii de personal salarizate pe baza prezentei legi au dreptul pe perioada concediului de odihnă, pe lângă indemnizația de concediu, la o primă egală cu indemnizația brută sau, după caz, salariul de bază brut, din luna anterioară plecării în concediu, care se impozitează separat".

Ulterior, prin art. III alin. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2001 s-a prevăzut că "se suspendă până la data de 31 decembrie 2003 aplicarea prevederilor art. 41¹ alin. 1 care cuprind dispoziții referitoare la acordarea primei pentru concediul de odihnă", iar prin Legea nr. 386/2001 s-a dat un nou cuprins numai alin. 3 al art. III din această ordonanță, prevăzându-se că "pe perioada suspendării aplicării prevederilor legale menționate la alin. 1 și 2 redevin aplicabile dispozițiile legale în materie existente la data intrării în vigoare a Legii nr. 188/1999, a Ordonanței Guvernului nr. 83/2000, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 237/2000".

În conformitate cu art. 12 alin. (4) din Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr. 743/2001, termenele prevăzute în art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2001 au fost prelungite până la 31 decembrie 2002, iar prin art. 10 alin. (3) din Legea bugetului de stat pe anul 2003 nr. 631/2002 s-a dispus prelungirea aceluiași termen până la data de 31 decembrie 2003.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002, intrată în vigoare la data de 1 ianuarie 2003, s-a prevăzut, la art. 50 alin. 2, că "pe data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se abrogă art. 1¹ și celelalte dispoziții referitoare la salarizarea și alte drepturi ale magistraților și personalului de specialitate juridică asimilat, potrivit legii, acestora, din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești [...], cu modificările și completările ulterioare, precum și orice alte dispoziții contrare".

Rezultă deci că la data de 1 ianuarie 2003, când a intrat în vigoare ordonanța de urgență menționată, erau abrogate implicit și dispozițiile art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, referitoare la dreptul magistraților și al celorlalte categorii de personal salarizate, în baza acestei legi, la o primă pentru perioada concediului de odihnă.

În raport cu această situație, dreptul magistraților și al celorlalte categorii de personal salarizate în baza Legii nr. 50/1996 a încetat să mai subziste, nemaiputând să fie pretins, cu începere de la data de 1 ianuarie 2003.

Dar pentru perioada anterioară, chiar dacă s-a dispus, prin art. III alin. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2001, suspendarea aplicării prevederilor art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, referitoare la acordarea primei pentru concediul de odihnă, până la data de 31 decembrie 2003, iar prin Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr. 743/2001 și prin Legea bugetului de stat pe anul 2003 nr. 631/2002 s-a prelungit, succesiv, aplicarea prevederilor care se referă la prima pentru concediul de odihnă, nu se poate considera totuși că acel drept nu ar fi existat, cât timp abrogarea textului de lege care îl prevedea a intervenit abia la 1 ianuarie 2003, când a intrat în vigoare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002.

Succesiunea în timp a actelor normative la care s-a făcut referire impune deci să se rețină că dreptul la primă pentru concediul de odihnă al magistraților și al celorlalte categorii de personal salarizate în baza Legii nr. 50/1996, instituit prin art. 41¹ alin. 1, a fost introdus în această lege prin art. I pct. 38 din Ordonanța Guvernului nr. 83/2000 și și-a produs efectele începând de la 1 ianuarie 2001, iar în urma

abrogării art. 41¹ alin. 1 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002, intrată în vigoare la data de 1 ianuarie 2003, acel drept a încetat să mai existe.

Așa fiind și cum, în raport cu principiul neretroactivității legii civile, înscris în art. 15 din Constituție și în art. 1 din Codul civil, dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 177/2002 nu au putere retroactivă, rezultă că dreptul la prima pentru concediul de odihnă acordat magistraților și personalului auxiliar de specialitate prin art. 49¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, astfel cum a fost modificată și completată prin art. I pct. 38 din Ordonanța Guvernului nr. 83/2000, a existat în perioada anilor 2001-2002.

Or, dispozițiile art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, prin care s-a acordat dreptul în discuție, au fost în ființă în întreaga perioadă menționată și, fiind conforme cu principiile înscrise în art. 38 alin. (2) din Constituția anterioară [art. 41 alin. (2) din Constituția revizuită în 2003], nu s-a constatat că ar fi neconstituționale.

Pe de altă parte, dispozițiile art. III alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2001, prin care s-a suspendat până la data de 31 decembrie 2003 aplicarea prevederilor art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, ca și cele ale art. 12 alin. (4) din Legea bugetului de stat pe anul 2002 nr. 743/2001, prin care s-au prelungit până la 31 decembrie 2002 termenele prevăzute la art. III din ordonanța menționată, neconținând vreo referire la eventualitatea desființării dreptului la prima de concediu, ci doar la suspendarea exercițiului acestuia ori la prelungirea termenului de punere în aplicare, nu pot fi considerate nici ele că ar înlătura însăși existența lui.

Mai mult, suspendarea exercițiului dreptului nu echivalează cu însăși înlăturarea lui, cât timp prin nici o dispoziție legală nu i-a fost înlăturată existența pentru anii 2001 și 2002.

Neprevăderea în continuare a acestui drept recunoscut și garantat nu poate înlătura existența lui anterioară pentru că s-ar contraveni atât art. 53 din Constituția revizuită (art. 49 din Constituția anterioară) privind cazurile când se poate restrânge exercițiul unui drept, cât și reglementărilor date prin art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Din moment ce printr-o lege anterioară s-a conferit dreptul la primă pentru concediul de odihnă, iar acesta a încetat să mai fie prevăzut doar după trecerea a 2 ani, în care s-a suspendat aplicarea lui, nu se poate considera că acel drept nu a existat în perioada respectivă deoarece s-ar încălca principiul constituțional care garantează realizarea drepturilor acordate.

Ca urmare, pentru ca un drept prevăzut să nu devină doar o obligație lipsită de conținut, redusă la nudum jus, ceea ce ar constitui o îngrădire nelegitimă a exercitării lui, un atare drept nu poate fi considerat că nu a existat în perioada celor 2 ani, pentru care exercițiul lui a fost suspendat, iar nu înlăturat. Altfel, s-ar ajunge la situația ca un drept patrimonial, a cărui existență este recunoscută, să fie vidat de substanța sa și, practic, să devină lipsit de orice valoare.

De aceea, respectarea principiului încrederii în statul de drept, care implică asigurarea aplicării legilor adoptate în spiritul și litera lor, concomitent cu eliminarea oricărei tendințe de reglementare a unor situații juridice fictive, face necesar ca titularii drepturilor recunoscute să nu poată fi obstaculați de a se bucura efectiv de acestea pentru perioada în care au fost prevăzute de lege.

În atare situație, în mod corect au procedat instanțele care au considerat că dreptul la acțiune pentru calculul și plata primei de concediu s-a născut la data de 1 ianuarie 2003, când a încetat orice cauză de suspendare ori de neaplicare a prevederilor art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 83/2000.

Reiese deci că se impune a se considera că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2001, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr. 386/2001, precum și cele ale Legii nr. 743/2001 au întrerupt cursul prescripției dreptului la acțiune pentru beneficiarii prevederii legale sus-menționate, a cărei punere în aplicare a fost suspendată sau amânată prin acte normative temporare, emise datorită unor condiții financiare deosebite.

Dar efectele produse de aceste acte normative, de suspendare sau de amânare a punerii în aplicare a dispoziției legale referitoare la dreptul dobândit, trebuie limitate numai la perioada cât a fost în vigoare actul normativ care a prevăzut dreptul respectiv.

A considera altfel ar însemna să se prelungească valabilitatea dispoziției de suspendare a aplicării unui text de lege și după abrogarea lui, ceea ce ar fi de neconceput și inadmisibil.

De aceea, nu este posibil să se aplice în prezent nici dispozițiile de prelungire succesivă a termenelor de punere în aplicare a art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, referitoare la prima de concediu de odihnă pentru magistrați și personalul auxiliar, prin invocarea prevederilor legilor bugetului de stat pe anii 2003, 2004 și 2005 [art. 10 alin. (3) din Legea nr. 631/2002, art. 9 alin. (7) din Legea nr. 507/2003 și art. 8 alin. (7) din Legea nr. 511/2004], pentru că s-ar contraveni principiului neretroactivității legii civile, prevăzut în art. 15 alin. (2) din Constituție și reglementat prin art. 1 din Codul civil.

Ca urmare, ordonatorilor principali de credite și, după caz, ordonatorilor de credite de rang inferior le revine obligația să plătească magistraților și personalului auxiliar de specialitate, pentru anii 2001 și 2002,

primele de concediu de odihnă cuvenite acestora în conformitate cu art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996, care a fost în vigoare în cei 2 ani și a produs efecte până la data de 1 ianuarie 2003.

În consecință, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, și ale art. 329 alin. 2 și 3 din Codul de procedură civilă, urmează a se admite recursul în interesul legii și a se stabili că prima de concediu, pe lângă indemnizația de concediu, respectiv o sumă egală cu indemnizația brută sau, după caz, salariul brut din luna anterioară plecării în concediu, pentru magistrați și personalul auxiliar de specialitate, se acordă numai pentru anii 2001 și 2002, astfel cum a fost reglementată prin art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, introdus în această lege prin Ordonanța Guvernului nr. 83/2000.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

D E C I D:

Admit recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În aplicarea dispozițiilor art. 41¹ alin. 1 din Legea nr. 50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, introdus prin Ordonanța Guvernului nr. 83/2000, stabilesc:

Prima de concediu, pe lângă indemnizația de concediu, respectiv o sumă egală cu indemnizația brută sau, după caz, salariul brut din luna anterioară plecării în concediu, pentru magistrați și personalul auxiliar, se acordă numai pentru anii 2001 și 2002, astfel cum a fost reglementată prin dispoziția legală menționată.

Obligatorie, potrivit art. 329 alin. 3 din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședința publică din 12 decembrie 2005.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,
prof. univ. dr. NICOLAE POPA

Magistrat-asistent-șef,
Victoria Maftei